

Pozor: U spotových produktů zdražování burzy nic nebrzdí

Nabídky dodavatelů, u kterých se cena dodávky elektřiny či plynu určuje přímo podle aktuálního vývoje na burze, tzv. spotové produkty, se staly populárními už před vypuknutím energetické krize. Od loňského září je ale dodavatelé nabízejí ještě aktivněji. Ne všichni přitom zákazníkům vysvětlí, že se cena těchto produktů může v krátké době zvýšit o stovky procent.

Údajně férový a transparentní produkt, který slibuje rychlé úspory, jakmile cena energie na burze klesne. Tak o svých spotových produktech s oblibou hovoří dodavatelé. Už méně ale propagují zjevná rizika. Pokud ceny energií na burze rostou, zdražení se do ceny u spotových produktů promítá prakticky okamžitě. Je to jejich základní princip.

„Burzovní produkty“ nebo „produkty s cenou podle burzy“, jak se jim také říká, totiž fungují na bázi cenového vzorce. Vzorec typicky operuje s cenou energie na okamžitém (spotovém) trhu, resp. jejím průměrem za určité období, ke které připočítá další položky. Místo ceníku s jasnými částkami se tak spotřebitel může spolehnout jen na vlastní odhad, jak se burzovní ceny budou vyvíjet. Od dodavatele se často dozví jen výši nové zálohy, která může podstatně růst i z měsíce na měsíc.

„Pro dodavatele jsou nyní spotové produkty pochopitelně výhodné. Téměř nic u nich totiž neriskují a marži mají jistou. Energie mohou kupovat na krátkodobém trhu a veškerá rizika prudkých cenových výkyvů nesou spotřebitelé. Ti bohužel zjišťují, co podepsali, až když jim skokově rostou zálohy. Teď jsme například řešili problém páru seniorů, kterým zálohy na plyn vyskočily z jednotek tisíc na 26 tisíc korun měsíčně,“ upozorňuje **Markéta Zemanová, členka Rady ERÚ.**

Nebezpečné mohou být spotové produkty zvláště ve spojení se smlouvou na dobu určitou. Kvůli tomu, že je u spotového produktu smluvní cena dána vzorcem, který se nemění ani při zdražování, nelze zpravidla využít zvýšení ceny jako důvod pro odstoupení od smlouvy bez sankcí, jako je tomu u standardních produktů, když dochází ke změně ceníku. Jestliže si tedy spotřebitel sjedná spotový produkt se smlouvou na dobu určitou, ale později zjistí, že jeho domácí rozpočet burzovní výkyvy neunesení, nemůže odejít, aniž by se vyhnul sankci za předčasné ukončení smlouvy.

Výjimku mohou tvořit případy, kdy byl produkt se spotřebitelem sjednán na základě nepoctivé praktiky, nebo mu i jen nebylo dostatečně vysvětleno, v čem princip spotového produktu spočívá. Proti takovému postupu se může zákazník ohradit a namítat neplatnost smlouvy.

„Spotové produkty patří do rukou jen těm spotřebitelům, kteří se vyznají ve fungování energetické burzy a jsou ochotní ji průběžně sledovat. Jejich domácnost samozřejmě musí mít také patřičnou rezervu, aby ji nepřekvapil náhlý růst účtů za energie. Pro ilustraci, ceny elektřiny se loni na krátkodobém trhu vyšplhaly o více než 500 %, plyn ještě výrazněji. Pokud máte vyšší spotřebu, elektřinou nebo plynem například vytápíte, unese takový náraz vaše peněženka? Pokud ne, držte se od podobných nabídek raději dál,“ varuje **Ladislav Havel, člen Rady ERÚ.**

Otázkou je také to, jak jsou spotové produkty zákazníkům nabízeny. Řada lidí na ně byla převedena z běžných ceníkových nabídek, někteří dokonce z produktů s fixovanou cenou, což je z pohledu stabilní ceny dodávek pravý opak „spotů“.

Některým dodavatelům ke změně stačilo, že jim spotřebitel podepsal dodatek ke stávající smlouvě, nebo dokonce změnili ceníkový produkt na spotový jednoduchým oznámením. Přinejmenším druhý způsob ale nevyhovuje zákonu, a to nehovoříme o případech, kdy dodavatel neposlal ani oznámení, jen navýšil zálohy. V tomto bodě ERÚ dodavatelům připomíná, že neoznámená změna ceny byla a je změnou neplatnou – včetně toho důsledku, že na její úhradě nemůže dodavatel trvat (podrobnosti, jak se mohou spotřebitelé bránit, shrnuje tisková zpráva [zde](#)).

Kontakt:

Energetický regulační úřad
www.eru.cz

sídlo úřadu

A: Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava
T: 564 578 666, E: podatelna@eru.cz

Kontakt pro média:

Michal Kebort
tiskový mluvčí ERÚ

dislokované pracoviště Praha
A: Jankovcova 1566/2b, 170 00 Praha 7
M: 724 060 790, E: tiskove@eru.cz